

nađmoćnosti. Ovo se shvaćanje prema tome i dalje oslanja na ustanove zapadno-evropske civilizacije i pod utjecajem je poslijeratnih građanskih nacionalističkih ideologija, koje se razvijaju na zapadu.

Drugo je shvaćanje seljačko, koje razbija nacionalnu mistiku, ne priznaje rasne teorije ni ideju o solidarnosti interesa svih slojeva, jer je posljedica tih ideja bila »da je građanstvo nametnulo seljaštvu svoja shvaćanja i svoje poglede, koji su odgovarali građanskim interesima. Međutim životna je potreba seljaštva, da preuredi društveni poredak prema svojim shvaćanjima i interesima, t. j. da ostvari seljačku državu u kojoj će se svi društveni slojevi ravnati prema životu i potrebama seljačkoga naroda; a da se ovaj cilj postigne, potrebna je izmjena današnjeg državnog i društvenog poretka, jer ne smije seljaštvo ostati vječno samo objekt bilo koje brige i skrbi, bilo pljačke i izrabljivanja sa strane drugih staleža.«²³⁾

Sa gledišta seljačkog pokreta prema tome shvaćanja koja je donijela građanska revolucija bila su »na štetu seljaštva, radnika i svih slabijih, a koristila samo onima koji su imali u ruci novac i vlast.«²⁴⁾

XI.

Ove ideološke kao i izvjesne kulturno-regionalne razlike unutar hrvatskog naroda ne znače da se one mogu iskoristiti u svrhu razbijanja hrvatstva kao političke i nacionalne snage. Hrvati su u toku

²³⁾ Ibid. str. 199 i 200.

²⁴⁾ Ibid. str. 199.